

Asia: VN/8233/2021

Kansallinen kemikaaliohjelma

Yleinen lausunto

Voitte tässä lausua yleisesti kansallisesta kemikaaliohjelmasta.

Kosmetiikka- ja hygienieollisuus ry kiittää mahdollisuudesta osallistua kemikaaliohjelman valmisteluun ja kommentointiin. Pidämme positiivisena sitä, että ohjelmaa valmisteltiin laajassa sidosryhmäyhteistyössä. Yhteistyö on avainasemassa monimutkaisessa ja nopeasti muuttuvassa kemikaalimaailmassa.

Ohjelman tärkeimmät elementit ovat tietoon perustuva päätöksenteko, sidosryhmäyhteistyö, viestintä ja toimiva valvonta. Kemikaalifoorumi ja viestintäverkosto ovat tervetulleita uusia toimintamalleja.

Johdanto

Voitte tässä lausua luvusta 1: Johdanto

Lausunnolla oleva kemikaaliohjelma on jatkoa vuonna 2020 päättyneelle ohjelmalle. Hyvä, että ohjelmaan on tuotu ajanmukaisia uusia elementtejä, kuten kiertotalous sekä EU- ja kansainvälisen säätelyn merkityksen huomioiminen. Edellisestä ohjelmasta jäimme kaipaamaan tietoa konkreettisista saavutuksista ja toivomme, että uudessa ohjelmassa kiinnitetään enemmän huomiota siihen, että tuloksia pystytään mittaamaan.

Kemikaalit ympärillämme

Voitte tässä lausua luvusta 2: Kemikaalit ympärillämme

Kappale käytännössä tiivistää EU:n kemikaalistrategian. Lisäksi siellä annetaan faktoja kemikaaleista. Ohjelman yksi viestinnällinen tavoite on kertoa kemikaalien hyödyistä, koska ne ovat ratkaisevassa roolissa yhteiskunnassa. Tämän vuoksi myös 'Faktoja kemikaaleista' -osiossa kannattaisi painottaa ensin kemikaalien hyötyjä vaarojen sijaan. Tavalla kertoa kemikaaleista voimme vaikuttaa ihmisten suhtautumiseen ja lisätä ymmärrystä kemikaalien merkityksestä.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Voitte tässä lausua luvusta 3: tavoitteet ja toimenpiteet

Pidämme ohjelman kokonaistavoitteesta - pyrkimyksestä viestinnälliseen, moderniin ja strategiseen kemikaaliohjelmaan.

Ohjelma on jaettu viiteen ajankohtaiseen teemaan, joihin liittyy yli sata eri taholle suunnattua toimenpidettä. Toimenpiteet tulisi priorisoida välttämällä päällekkäisyyksiä EU:n kemi-kaalistrategian kanssa. Lisäksi pääteemojen alla on joitakin täsmälleen samoja tavoitteita ja myös tällaisia päällekkäisyyksiä voisi poistaa tekstin selkeyttämiseksi. Esimerkiksi elin-keinoelämälle on suunnattu toimenpide "jaetaan tietoa toimivista ja turvallisista ratkaisuis-ta" sekä kiertotalouden että viestinnän pääteeman alla.

Toimenpiteillä olisi hyvä olla mittareita, jotta ohjelman vaikuttavuutta voidaan seurata ja tuloksia raportoida.

Mitä tiiviimpi ja lyhempi ohjelma on, sitä suuremmalla todennäköisyydellä tavoitteet saavutetaan.

Kemikaalilainsäädäntö on murroksessa EU:n kemikaalistrategian myötä ja sääntely muuttuu merkittävästi. Tämän vuoksi on tärkeää panostaa jopa aiempaa enemmän kansallisten toimijoiden pitämiseen ajan tasalla. Tämä edesauttaa kemikaaliturvallisuutta, kestävyyttä ja varmistaa tasapuolisuuden.

Terveyden- ja ympäristönsuojelu haitallisilta kemikaaleilta

Voitte tässä lausua luvusta 3.1: Terveyden ja ympäristönsuojelu haitallisilta kemikaaleilta. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaatiovastuuta toimenpiteestä.

Yleisesti on hyvä panostaa riskinarviointiin ja riskinhallintaan ja tutkia kemikaalien yhteisvaikutuksia. Osiossa on kuitenkin epäselviä toimenpiteitä, kuten teollisuudelle ja ministeriöille suunnattu "Panostetaan yhteisvaikutusten ennaltaehkäisyyn". Toimenpiteiden tulee joka paikassa olla ymmärrettäviä, jotta niihin voidaan ryhtyä.

Turvallinen kiertotalous ja kestävä kemia

Voitte tässä lausua luvusta 3.2: Turvallinen kiertotalous ja kestävä kemia. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaatiovastuuta toimenpiteestä.

Tietoon pohjautuva päätöksenteko

Voitte tässä lausua luvusta 3.3: Tietoon pohjautuva päätöksenteko. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaativastuuta toimenpiteestä.

Vuorovaikutus ja yhteistyö yhdistettynä asianmukaiseen tietopohjaan ja osaamiseen on avainasemassa ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa ja kemikaalihallinnassa.

Elinkeinoelämällä on paljon tietoa ja ymmärrystä päätösten vaikutuksesta yritysten arkeen ja toivomme, että tätä tietoa hyödynnetään aidosti aktiivisesti muun muassa kemikaalineuvottelukunnan kautta. On tärkeää saada elinkeinoelämän tieto päätöksentekoon, jotta eri näkökulmat tulevat esille mahdollisimman laajasti.

Uusi kemikaalifoorumi on erittäin kannatettava asia: Tehdään foorumista kiinnostava, jaetaan kokemuksia ja edistetään alaa! Ruotsin kemikaalipäivät on hyvä esimerkki dynaamisesta foorumista, jossa keskustellaan laajasti alan merkittävydestä ja ajankohtaisista asioista. Tällainen on myös oiva mahdollisuus verkostoitumiseen pienessä maassa, mikä lisää tiedonkulkua ja edistää yhteistyötä.

Kemikaalien riskinhallintaa voidaan tehostaa valvonnalla ja myös verkkokaupan valvonta on nostettu esille ohjelmassa. Verkkokauppavalvonta on myös EU-tasolla monessa hankkeessa prioriteetti. Koska valvonta on merkittävässä roolissa kemikaaliturvallisuudessa, on tärkeää varmistaa, että Suomessa valvontaan on riittävästi resursseja. Riittävä valvonta edesauttaa turvallisuutta ja tasapuolista kilpailua.

Kansainvälinen ja EU-yhteistyö kemikaaliturvallisuuden parantamiseksi

Voitte tässä lausua luvusta 3.4: Kansainvälinen ja EU-yhteistyö kemikaaliturvallisuuden parantamiseksi. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaativastuuta toimenpiteestä.

Suuri osa säätelystä tulee EU-tasolta, minkä vuoksi on hyvä, että asia tunnistetaan kemikaaliohjelmassa. Koska esimerkiksi EU:n Green Dealin kemikaalistrategian kautta tulee merkittävästi muutoksia sääntelyyn, toimenpide tiedon jakamisesta on erittäin tarpeellinen. Kemikaalifoorumi mahdollistaa tiedon jakamisen suoraan myös yrityksille.

Tärkeimpiä toimenpiteitä ovat:

- Jaetaan säännöllisesti tietoa EU-työstä kansallisissa verkostoissa.
- Lisätään sääntelytoimenpiteiden kansallisten vaikutusten sosioekonomista arviointia.
- Tiedotetaan tulevista säädöksistä oikea-aikaisesti lainsäädännön suunnitelmalliseksi toimeenpanemiseksi.

Viestintä ja koulutus parantavat kemikaaliturvallisuutta

Voitte tässä lausua luvusta 3.5: Viestintä ja koulutus parantavat kemikaaliturvallisuutta. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaativastuuta toimenpiteestä.

Viestinnän tärkeimmät aiheet ovat:

- Nykyisen kemikaalilainsäädännön luoma turvaverkko: turvallisuustaso on jo korkealla ja myös jo saavutetuista tavoitteista on hyvä kertoa luottamuksen lisäämiseksi.
- Tuleva lainsäädäntö: tietoa pitää jakaa tasapuolisesti ja oikea-aikaisesti.
- Kemikaalien oikeasta ja kestävästä käytöstä viestiminen edesauttaa kemikaaliturvallisuutta ja kestäväää käyttöä.
- Kemikaalien hyödyt: tarvitsemme kemikaaleja toimivassa yhteiskunnassa. Case-esimerkit ovat oiva keino havainnollistamiseen.
- Väärän tiedon torjuminen: tämä on tärkeää sekä ammattilaisten että kuluttajien luottamuksen lisäämiseksi.

Yksi ohjelman konkreettinen tavoite on viestinnän kehittäminen ja viestintäverkoston perustaminen. Viestintäverkosto on jo perustettu ja kiitämme mahdollisuudesta saada olla mukana: yhteistyöllä voidaan saavuttaa parempia tuloksia. Kaiken kaikkiaan toimivassa yhteiskunnassa tarvitsemme kemikaaleja. Tämän vuoksi viestinnässä tulisi keskittyä positiiviseen viestintään, koska tavalla, jolla viestitään, on suuri vaikutus siihen, kuinka kemi-kaaleihin suhtaudutaan. Lisäksi positiivisella kemikaaliviestinnällä voimme vaikuttaa myös toimialan kiinnostavuuteen työllistäjänä.

Väärän tiedon torjuminen on myös tärkeää ja on hyvä, että se nostetaan esille ohjelmassa. Olisi hyvä, että ministeriöiden lisäksi väärän tiedon kitkemisen toimijoiksi nostettaisiin Kemikaalineuvottelukunta sekä viestintäverkosto.

Kohderyhmäkohtainen, selkeä ja ymmärrettävä viestintä sekä kullekin sopivan viestintävälineen käyttäminen on kemikaaliviestinnässä tärkeää, koska sen avulla voimme vaikuttaa sekä kemikaaliturvallisuuteen että tietoisuuteen kemikaalien yhteiskunnallisesta merkityksestä.

Tietyn tyyppisten tuotteiden suosittelemisen tai välttämisen sijaan kansallisessa viestinnässä on syytä korostaa kemikaalien oikeaa käyttöä: oikea käyttäminen on osa kestävästä kulutuksesta ja sillä voidaan edistää myös kemikaaliturvallisuutta. 'Ympäristöystävällisyys' on monitahoinen asia, johon vaikuttaa koko elinkaari ml. oikea käyttö, ja yritykset tekevät asian eteen paljon työtä. Tämän vuoksi viestinnän osiosta sivun 27 alareunasta tulisi poistaa seuraavat lauseet: "Kuluttajille ja yrityksille annetaan ajankohtaista tietoa turvallisista ja ympäristöystävällisistä vaihtoehtoista. Herätetään pohtimaan omien valintojen merkitystä ja hankintojen tarpeellisuutta sekä tarjotaan kestäviä ja ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja."

Ohjelmassa nostetaan esille, että kemikaaliturvallisuusasiaa pitää kehittää jo oppilaitostasolla. Edellisessä ohjelmassa panostettiin tähän mm. tekemällä luennot eri alojen kemikaaliturvallisuudesta yliopistolle. Tällaisia hyviä yhteisiä käytäntöjä kannattaa mielestämme jatkaa.

Tietoiskut ja -laatikot

Voitte tässä lausua luvusta 4: tieto-iskuista- ja laatiokoista.

-

Kemikaaliohjelman vaikuttavuuden seuranta

Voitte tässä lausua luvusta 5: Kemikaaliohjelman vaikuttavuuden seuranta.

-

Karjomaa Sari
Kosmetiikka- ja hygieniateollisuus ry